SPRAWOZDANIE
z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa za 2019 rok

Tarnów, marzec 2020 rok

Wprowadzenie

Gmina Miasta Tarnowa, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Z 2020, poz. 218), od kilkunastu lat prowadzi szereg działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niniejsze sprawozdanie dotyczy działań podejmowanych w 2019 roku, zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2016 – 2020, przyjętym Uchwałą Nr XXXII/303/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 30 listopada 2016 roku.

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Tarnowa. Realizowane w ramach Programu działania obejmowały cztery obszary:

1. Podniesienie świadomości indywidualnej i społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie,
2. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
3. Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
4. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jakości i dostępności świadczonych usług, w tym zakresie poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr.

Sprawozdanie stanowi podsumowanie działań realizowanych w ramach Programu i zawiera dane za rok 2019, dotyczące sposobu realizacji zadań przez instytucje działające w Tarnowie, w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Realizacja „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie" za 2019 rok.

1. Cel szczegółowy – Podniesienie świadomości indywidualnej i społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Przemoc jest zjawiskiem destruktywnym dla wszystkich jej uczestników, niezależnie od tego, po której stronie się znajdują. Dlatego w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania temu zjawisku niezbędne jest podejmowanie działań profilaktycznych, które stanowią istotne uzupełnienie całego procesu pomagania. Niezwykle ważnym jest, aby podejmować te działania we wszystkich obszarach i środowiskach. Chodzi tu między innymi o propagowanie właściwych postaw i mechanizmów, już w najwcześniejszym okresie życia. Pozwolą one w późniejszym życiu

skutecznie bronić się przed przemocą, rozwiązywać konflikty bez użycia agresji oraz w sposób właściwy na nią reagować i nie dopuszczać się jej stosowania.

Działania profilaktyczne realizowane były na poziomie informacyjnym, edukacyjnym i obejmowały takie działania jak:

1. Diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa.
2. Organizację kampanii społecznych kierowanych do mieszkańców miasta dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Nawiązanie współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi.
4. Opracowanie i realizacja programów, warsztatów profilaktycznych, których celem było promowanie prawidłowych metod wychowawczych, w tym w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
5. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatyw wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka.
6. Wspieranie rodziny poprzez pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w ramach mediacji rodzinnej.
7. Organizowanie w szkołach spotkań informacyjno – edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie adresowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

Ad. 1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

Działania wobec osób uwikłanych w przemoc planowane są w oparciu o diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie. Diagnoza przemocy oparta jest o dane Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz o raport pn. „Diagnoza lokalnych problemów społecznych mieszkańców miasta Tarnowa". Badania lokalnych problemów społecznych przeprowadzane są na zlecenie Urzędu Miasta Tarnowa, co dwa lata. Raport z badań przeprowadzonych w 2018 roku dostępny jest na stronie internetowej miasta Tarnowa www.tarnow.pl - zakładka: Dla mieszkańców – Polityka społeczna i zdrowie, pod adresem http://www.tarnow.pl/Dla-mieszkancow/Polityka-spoleczna-i-zdrowie/Pomoc-społeczna/Inne/ Pomoc -uzaleznionym-i-wspoluzaleznionym-od-alkoholu-i-narkotykow-oraz-profilaktyka.

Ad. 2. Organizacja kampanii społecznych, kierowanych do mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa, dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie.

W 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie po raz ósmy włączył się

w międzynarodową Kampanię przeciwko przemocy pn. „Biała Wstążka”. W trakcie Kampanii zwrócono uwagę na zjawisko przemocy w rodzinie wobec mężczyzn. Hasłem przewodnim akcji były słowa „*Prawo chroni Każdego bez wyjątku*”.
Ambasadorami kampanii została Drużyna Piłki Ręcznej występująca w PGNiG Superliga Grupa Azoty Tarnów.

Oficjalna inauguracja Kampanii odbyła się w dniu 25 listopada 2019 roku w Sali Lustrzanej w Tarnowie przy obecności władz miasta Tarnowa, przedstawicieli Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Miejskiej, przedstawicieli tarnowskich szkół oraz instytucji, które na co dzień współpracują na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podczas Kampanii mieszkańcy miasta mieli możliwość skorzystania w tut. Ośrodku z bezpłatnych konsultacji z psychologiem, prawnikiem oraz pedagogiem. Centrum Wsparcia Pokrzywdzonych Przestępstwem przy Fundacji im. Hetmana Jana Tarnowskiego w trakcie trwania Kampanii prowadziło dyżur „osoby pierwszego kontaktu”. Ponadto pracownicy socjalni, dzielnicowi wraz z uczniami Zespołu Szkół Niepublicznych na ulicach naszego miasta spotykali się z mieszkańcami, przekazując im ulotki dotyczące możliwości uzyskania pomocy i wsparcia w sytuacji doświadczenia przemocy w rodzinie. Kobietom wręczane były białe róże jako symbol sprzeciwu wobec przemocy stosowanej względem kobiet.

W dniu 26 listopada 2019 roku Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy zorganizował warsztaty pn. „Na imię mam Piękna”. Zajęcia adresowane były do kobiet, które w życiu doświadczyły przemocy w rodzinie.

W dniu 27 listopada 2019 roku MOPS zorganizował szkolenie pod nazwą „KomuKomunikacja? - sztuka komunikacji wśród członków rodziny dotkniętej problemem uzależnienia alkoholowego”. Szkolenie miało charakter warsztatowy i było skierowane do specjalistów zajmujących się procedurą „Niebieskie Karty”. Składało się z dwóch modułów. Pierwszy moduł prowadziła Pani Małgorzata Charaszkiewicz – międzynarodowy trener komunikacji transformującej, master coach familly&couples ICI. Uczestnicy nabyli umiejętności korzystania z narzędzi skutecznej komunikacji w związku i w rodzinie. Drugi moduł szkolenia prowadził Pan Marcin Pawłowski – mediator i negocjator rodzinny. Omówiony został syndrom DDA i DDD. Uczestnicy zdobyli wiedzę nt. tego jak deficyty wyniesione z domu rodzinnego mogą utrudnić komunikację w dorosłym życiu. Szkolenie miało charakter interdyscyplinarny, wzięło w nim udział 19 osób z różnych grup zawodowych pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj. przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, pracownicy MOPS w Tarnowie, funkcjonariusze Policji, pracownicy oświaty, organizacji pozarządowych i ochrony zdrowia.

W dniu 28 listopada 2019 roku w ramach działań pn. „Sport Przeciw Przemocy" zorganizowany został trening piłki ręcznej dla uczniów Szkoły Podstawowej Nr 15 w Tarnowie z Reprezentacją Piłki Ręcznej GRUPA AZOTY Tarnów – ambasadorami tegorocznej Kampanii.
W trakcie trwania Kampanii Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy zorganizował tzw. „dni otwarte" placówki. Odwiedzający Ośrodek zapoznani zostali z zasadami funkcjonowania oraz ofertą pomocową placówki.

Na zakończenie kampanii tradycyjnie w Pałacu Młodzieży odbyła się konferencja pn. ***„KomuKomunikacja".*** Tematem przewodnim konferencji była sztuka prawidłowej komunikacji w związkach oraz w rodzinach. Prelegentami byli: Pani Małgorzata Charaszkiewicz – międzynarodowy trener komunikacji transformującej, master coach familly&couples ICI, Pan Marcin Pawłowski – mediator i negocjator rodzin. W trakcie konferencji przedstawiciel Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie asp. Szt. Agnieszka Seyrlchuber przedstawiła audytorium dane dot. zjawiska przemocy wobec mężczyzn na terenie miasta Tarnowa.
W Konferencji uczestniczyło 121 osób: pedagodzy, funkcjonariusze policji, kuratorzy, przedstawiciele oświaty, straży miejskiej, zakładów karnych, pracownicy socjalni, asystenci rodziny oraz wykładowcy i studenci PWSZ Tarnów.

Organizatorem Kampanii był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa w partnerstwie z Tarnowskim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, Stowarzyszeniem Piłki Ręcznej w Tarnowie, Fundacją im. Hetmana Jana Tarnowskiego, Policją, Grupą Azoty, SHIVA DANCE Studio, Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacji, Tarnowskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Pałacem Młodzieży w Tarnowie.

W 2019 roku w działania w ramach Kampanii zaangażowane były również tarnowskie szkoły. Na terenie tych instytucji odbywały się zajęcia profilaktyczne, które dotyczyły zjawiska i sposobów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przeprowadzone w formie zajęć wychowawczo – profilaktycznych, audycji radiowych, przekazywanych przez szkolne radiowęzły. Odbywały się także pogadanki i prelekcje z pedagogami i psychologami, opracowane zostały gazetki szkolne na temat zjawiska przemocy i sposobów jej przeciwdziałania adresowane do uczniów i rodziców. Ponadto odbyły się konkursy plastyczne, wystawy szkolnych prac, warsztaty i prelekcje, wyświetlano filmy na temat przemocy, przeprowadzano spotkania z rodzicami, organizowano happeningi. W powyższe działania zaangażowanych było łącznie 21 placówek oświatowych:
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 4,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1,
- Zespół Niepublicznych Szkół Specjalnych,
- Zespół Szkół Niepublicznych,
- Zespół Szkół Mechaniczno- Elektrycznych,

- Zespół Szkół Technicznych,
- Zespół Szkół Ekonomiczno– Ogrodniczych,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych,
- I Liceum Ogólnokształcące,
- II Liceum Ogólnokształcące,
- V Liceum Ogólnokształcące,
- XVI Liceum Ogólnokształcące,
- Szkoła Podstawowa Nr 1,
- Szkoła Podstawowa Nr 2,
- Szkoła Podstawowa Nr 5,
- Szkoła Podstawowa Nr 15,
- Szkoła Podstawowa Nr 18,
- Szkoła Podstawowa Nr 24,
- Specjalny Ośrodek Szkolno– Wychowawczy,
- Zespół Szkół dla Niesłyszących i Słabo Słyszących,
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego,

Kampania „Biała Wstążka" była kolejnym sposobem na zwrócenie uwagi społeczeństwa na zjawisko przemocy, zachęcała aby nie pozostawać obojętnym wobec tego problemu.
Informacje na temat Kampanii publikowane były w prasie oraz telewizji lokalnej. W środkach komunikacji miejskiej, a także w tarnowskich instytucjach rozwieszone zostały plakaty informujące o Tygodniu Kampanii. Łącznie rozkolportowano 300 plakatów. W trakcie trwania Kampanii rozdano również 1000 sztuk ulotek. Projekt ulotek został opracowany przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w 2019 roku wraz z uczniami Zespołu Szkół Niepublicznych w Tarnowie, uczniami Szkoły Podstawowej Nr 17 w Tarnowie, Przedszkolem Publicznym Nr 35 w Tarnowie oraz z Zespołem Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Tarnowie po raz kolejny przeprowadził akcję Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy "Historia Misia" uwrażliwiającą mieszkańców miasta na problem krzywdzenia dzieci, pod hasłem „Nie bij mnie, kochaj mnie!". Celem akcji było zwrócenie uwagi przechodniów na problem krzywdzenia dzieci. W dniu 7 czerwca 2019 roku mieszkańcy Tarnowa, na ławkach, przystankach autobusowych i innych – mijanych codzienne – zwykłych miejscach zastali ułożone pluszowe zabawki z opatrunkami, które w imieniu krzywdzonych dzieci, uwrażliwiały mieszkańców na przemoc pod hasłem – „Nie bij mnie! Kochaj mnie!".

W 2019 roku Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Tarnowie realizował projekt socjalny pn. **„Jestem seniorem – wiem więcej i reaguje”**. Projekt adresowany był do seniorów z terenu miasta Tarnowa. Celem projektu było zwiększenie wiedzy i świadomości wśród osób starszych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy. Projekt realizowany był w formie czterech cyklów spotkań. Pierwsze spotkanie dotyczyło zjawiska przemocy w rodzinie wobec osób starszych. Spotkanie prowadził psycholog – ks. Józef Partyka – dyrektor Poradni Specjalistycznej i Telefonu Zaufania „Arka”. Na kolejnym spotkaniu przedstawiony został prawny aspekt ochrony osób doświadczających przemocy. Spotkanie prowadził radca prawny – Pan Mariusz Liszka. Przedstawiciel Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie – asp. Szt Agnieszka Seyrlhuber podczas trzeciego spotkania informacyjno– edukacyjnego zaznajomiła uczestników ze zjawiskiem przestępczości w stosunku do osób starszych. Na zakończenie projektu seniorzy uczestniczyli w zajęciach ogólnokondycyjnych z elementami samoobrony. Spotkanie prowadził przedstawiciel Straży Miejskiej w Tarnowie – instruktor samoobrony – Pan Janusz Wdowiak. W projekcie socjalnym łącznie uczestniczyło 62 osoby. Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie realizowali projekt w partnerstwie z:

- Komendą Miejska Policji w Tarnowie,
- Strażą Miejską w Tarnowie,
- Zespołem Szkół Niepublicznych w Tarnowie,
- Poradnią Specjalistyczną i Telefonem zaufania – „Arka”,
- Miejskim Centrum Aktywności Senioralnej Tarnów – Wschód,
- Kancelarią Radcy Prawnego – Panem Mariuszem Liszka,
- Klubem Seniora „ Kolorowa Jesień”,

Sprzymierzeńcem projektu był Tarnowski Ośrodek Sportu oraz Rekreacji.

Ad. 3. Nawiązanie współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi.

W ramach współpracy z kościołami i innymi związkami wyznaniowymi w partnerstwie m.in. z Poradnią Specjalistyczną i Telefonem zaufania „Arka” zrealizowany został projekt socjalny pn. „Jestem seniorem – wiem więcej i reaguję”. Projekt miał na celu uwrażliwienie seniorów z terenu miasta Tarnowa na zjawisko przemocy w rodzinie oraz przestępczości wśród osób starszych. W ramach projektu w dniu 22 maja 2019 roku zostało zorganizowane spotkanie informacyjno – edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy wobec osób starszych. Spotkanie prowadził duchowny psycholog – ks. Józef Partyka. W spotkaniu uczestniczyło 28 osób.

Ad. 4. Opracowanie i realizacja programów, warsztatów profilaktycznych, których celem jest promowanie prawidłowych metod wychowawczych, w tym w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

W ramach działań profilaktycznych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, kolejny już rok organizował warsztaty edukacyjne dla rodziców pn. **„Wychowanie bez klapsa”-** zajęcia adresowane były do rodziców – klientów tut. Ośrodka przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zagrożonych problemem przemocy w rodzinie. Celem głównym warsztatów było poszerzenie wiedzy rodziców z zakresu wychowania dzieci przy użyciu konstruktywnych metod wychowawczych. Podczas spotkań uczestnicy warsztatów mieli możliwość m.in. poszerzenia wiedzy na temat etapów rozwoju dziecka, poznawali metody umożliwiające wychowanie dziecka bez użycia przemocy, w tym sposobów reagowania w sytuacjach trudnych wychowawczo. Rodzice w trakcie spotkań zwiększali również świadomość własnych uczuć, myśli, potrzeb i motywów działań oraz uczyli się rozpoznawać własne emocje i je kontrolować.

W ramach projektu odbyły się 2 cykle szkoleniowe, składające się z 7 dwugodzinnych spotkań, spotkania odbywały się raz w tygodniu. W warsztatach uczestniczyło łącznie 15 osób, a ukończyło 9 osób.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w tym zagrożone przemocą w rodzinie mogły skorzystać ze wsparcia **asystenta rodziny.**

Praca asystentów polegała na wspieraniu rodzin, przede wszystkim poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym, m.in. w zakresie prawidłowego wychowania i opieki nad dzieckiem, prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym gospodarowania budżetem oraz funkcjonowania społecznego.

W 2019 roku asystenci rodziny współpracowali z 88 rodzinami. Rodziny były objęte kontraktem socjalnym w ramach projektu socjalnego „Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych”. Z rodzinami uczestniczącymi w projekcie, oprócz asystentów rodziny, ściśle współpracowali również pracownicy socjalni, w oparciu o zawarty kontrakt socjalny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2019 roku prowadził spotkania **„Grupy wsparcia dla rodziców”**. Grupa adresowana była do rodziców zainteresowanych wprowadzaniem zmian w swoich relacjach z dziećmi. Celem grupy było wsparcie rodziców w ich codziennym funkcjonowaniu. Podczas spotkań rodzice mieli możliwość poszerzania kompetencji rodzicielskich, zwiększenie sieci kontaktów społecznych, dostarczania sobie nawzajem pożytecznych informacji, porad oraz wymiany doświadczeń. W 2019 roku w spotkaniach grupy wzięło udział 8 osób.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie funkcjonuje również **grupa wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością lub trudnościami adaptacyjnymi „ Per Aspera ad Astra”.** Celem grupy było wsparcie rodziców w procesie wychowania, edukacji, rehabilitacji i leczenia. W 2019 roku w spotkaniach grupy wsparcia uczestniczyło 8 osób.

W działania profilaktyczne w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie zaangażowana była również Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w Tarnowie. Poradnia w 2019 roku prowadziła zajęcia psychoedukacyjne pn. **„Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”.** Zajęcia adresowane były do rodziców, wychowawców, nauczycieli i pedagogów. Celem głównym warsztatów było budowanie i wzmocnienie relacji dorosły – dziecko, w tym:

- wyrażanie oczekiwań i ograniczeń tak, aby były przez dziecko respektowane,
- rozpoznawanie, wyrażanie i akceptowanie uczuć,
- aktywne, wspierające słuchanie,
- motywowanie dziecka do współdziałania,
- modyfikacja niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań dziecka,
- uwalnianie dzieci od grania narzuconych ról w domu i w szkole,
- wspieranie procesu usamodzielniania się dziecka,
- budowanie realnego poczucia własnej wartości dziecka,
- konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.

W roku 2019 w zajęciach uczestniczyło 21 osób.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w 2019 roku realizowała także warsztat edukacyjny pn. **„Czego boi się i dlaczego buntuje się nastolatek”.** Adresowany on był przede wszystkim do rodziców nastolatków przeżywających tzw. „okres buntu”, ale również do nauczycieli i pedagogów. Celem warsztatu było pokazanie mechanizmów kierujących zachowaniem nastolatka oraz zaprezentowania możliwych sposobów radzenia sobie z trudnościami. Na spotkaniach poruszano między innymi zagadnienia charakterystycznych dla młodzieży potrzeb, sposobów w jaki nastolatki dążą do ich zaspokojenia, sposobu w jaki postrzegają i przeżywają rzeczywistość. W warsztatach uczestniczyło 5 osób.

Poradnia w 2019 roku realizowała również warsztaty edukacyjne pn. **„Już nie partnerzy, jednak wciąż rodzice. Jak wspierać dziecko w sytuacji rozstania”.** Zajęcia skierowane były głównie do rodziców, którzy podejmują lub podjęli decyzję o rozstaniu. Tematyka zajęć skupiona była wokół procesu rozstawania się i jego skutkach dla dorosłych i dzieci. Celem warsztatu było uświadomienie procesów emocjonalnych dziecka, które towarzyszą rozstaniu jego rodziców, a także omawianie możliwości wspierania dzieci w różnym wieku. W warsztatach uczestniczyło 7 osób.

Rodzice w 2019 roku mieli możliwość podnieść swoje kompetencje wychowawcze w zakresie

motywowania i wspierania dziecka w procesie edukacji. Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w Tarnowie w tym celu zorganizowała warsztaty edukacyjne pn. **„Jak motywować do nauki”,** w których uczestniczyło 11 osób.

Poradnia reagując na coraz częściej pojawiające się zjawisko depresji, samookaleczeń i samobójstw wśród dzieci i młodzieży zorganizowała specjalistyczny warsztat pn. **„Depresja i samobójstwo”.** Uczestnicy warsztatów mieli możliwość zdobycia kompetencji wychowawczych w zakresie wspierania dziecka w kryzysie oraz możliwości uzyskana specjalistycznego wsparcia. W warsztatach uczestniczyło 160 osób.

Placówka w 2019 roku realizowała również warsztat edukacyjny dot. bezpiecznego wykorzystywania Internetu i komputera pn. **„Bezpieczny Internet i komputer”.** Zajęcia miały na celu m.in. edukację z zakresu cyberprzemocy. W spotkaniach uczestniczyło 9 osób.

W ramach działań profilaktycznych Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tarnowie w 2019 roku realizowała również:

- warsztaty pn. **„ Szkoła dla rodziców”.**

Zajęcia adresowane były do rodziców dzieci z terenu miasta Tarnowa. Celem warsztatów było rozwijanie umiejętności wychowawczych w zakresie m.in.: poszerzania wiedzy na temat wychowania oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych uczestników, zachęcanie do współpracy i samodzielności, kształtowania pozytywnej samooceny, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami. W zajęciach uczestniczyły 43 osoby.

Działania profilaktyczne obejmują również szereg działań i inicjatyw realizowanych na terenie tarnowskich przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Lp.	Instytucja	Rodzaj podjętych działań	Wskaźniki
1.	Przedszkole Publiczne Nr 34 w Tarnowie	- kontynuowanie i realizacja programu „Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem”	Liczba uczestników programu: 242
2.	Przedszkole Publiczne Nr 29	- program edukacyjny pn. „Dobre maniery w przedszkolu”, program realizowany dla dzieci przedszkolnych wraz rodzicami.	Liczba uczestników programu: 147
3.	Zespół Szkół Ekonomiczno - Ogrodniczych	- realizacja programu profilaktycznego pn. „Godność człowieka”[1].	Liczba uczestników programu: 170
4.	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy	- działania profilaktyczne skierowane do rodziców zapisane zostały w Programie Profilaktyczno – Wychowawczym Szkoły	Liczba uczestników programu: 189
5.	V Liceum Ogólnokształcące	- działania profilaktyczne skierowane	Liczba uczestników

1 Program Stanisława Koćwina „Godność człowieka”. Warsztaty adresowane do rodziców i pracowników oświaty i dot. kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem programu było wzmacnianie czynników chroniących poprzez podniesienie świadomości osobistego wpływu na bieg wydarzeń i kształtowanie postaw, wskazanie źródeł wiarygodnej informacji oraz wyrobienie umiejętności zachowania się w sytuacjach trudnych.

		do rodziców zapisane zostały w Programie Profilaktyczno – Wychowawczym Szkoły	programu: 200
6.	Zespół Szkół Specjalnych dla Niesłyszących i Słabo Słyszących	- tematyka dot. promowania prawidłowych metod wychowawczych oraz dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzona jest podczas zebrań dla rodziców	Liczba uczestników programów: 12
7.	Zespół Szkół Plastycznych	- realizacja programu profilaktycznego pn. „Godność człowieka”,	Liczba uczestników programów: - 84
8.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1	- działania profilaktyczne skierowane do rodziców zapisane zostały w Programie Profilaktyczno – Wychowawczym Szkoły	Liczba uczestników programu: 732
9.	Niepubliczny Zespół Szkolno – Przedszkolny Stowarzyszenia „Siódemka”	- rodzice wszystkich uczniów mieli okazję wziąć udział w zorganizowanym dla nich zebraniu szkoleniowym, dotyczącym właściwych metod i oddziaływań wychowawczych prowadzonych przez profilaktyka – Pana Stanisława Koćwina, - dyrektor szkoły wraz z pedagogiem szkolnym i wychowawcami regularnie przeprowadzali rozmowy i konsultacje z rodzicami, w sytuacji potrzeby wsparcia ich w szukaniu właściwych metod i oddziaływań wychowawczych alternatywnych do zachowań przemocowych.	Liczba uczestników programu: 320 - 15 uczestników
10.	Szkoła Podstawowa Nr 11	- realizacja programu profilaktycznego pn. „Godność człowieka”, - warsztaty pn. „Zapobieganie zachowaniom suicydalnym”	Liczba uczestników programu: 60 Liczba uczestników: 40
11.	Szkoła Podstawowa Nr 10	- w ramach programu profilaktyczno – wychowawczego szkoły zrealizowano programy profilaktyczno-wychowawcze pn. „ Trzy koła”, „Cukierki”, „ Magiczne kryształy”, „Apteczka pierwszej pomocy”	Liczba uczestników programów: 169
12.	Szkoła Podstawowa Nr 1	-realizacja programu profilaktycznego S. Koćwina pn. „Godność człowieka”. - organizowanie spotkań dla rodziców,	Liczba uczestników programu: 65
13.	Zespół Szkół Muzycznych	- działania profilaktyczne skierowane do rodziców zapisane zostały w Programie Profilaktyczno – Wychowawczym Szkoły,	Liczba uczestników programu: 50
14.	Szkoła Podstawowa Nr 9	- organizowanie spotkań dla rodziców dot. zjawiska cyberprzemocy,	Liczba uczestników programów: 713

		- realizacja programów profilaktycznych: „ Przyjaciele Zippiego”, „ Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej”, „Bieg po zdrowie”, „ Nie pal przy mnie proszę”, „ Zielony projekt”.	
15.	Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych	- realizacja we współpracy z SPPT program pn. „ Zapobieganie zachowaniom suicydalnym młodzieży”	Liczba uczestników programu: 80

Ad. 5. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatyw wobec stosowania przemocy, metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2019 roku podejmował działania profilaktyczne i edukacyjne, służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców poprzez:

- udzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny,
- prowadzenie w środowisku intensywnej pracy socjalnej,
- warsztaty edukacyjne pn. **„Wychowanie bez klapsa”**,
- grupy wsparcia,
- projekt socjalny pn. **„Trening budżetowy”**. Projekt adresowany był do klientów Ośrodka, którzy mają problemy z planowaniem oraz zarządzaniem budżetem domowym. W 2019 roku odbyło się 2 cykle szkoleniowe. Trening ukończyło 10 osób.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna w ramach działalności statutowej oprócz realizowanych warsztatów prowadziła również indywidualne konsultacje wychowawcze z rodzicami. W 2019 roku z tego rodzaju wsparcia skorzystało 654 osoby.

Instytucje oświatowe z terenu miasta (przedszkola, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe) podczas organizowanych spotkań dla rodziców (indywidualne konsultacje, zebrania rodziców) również udzielają indywidualnego wsparcia rodzicom i opiekunom. W 2019 roku 1216 osób skorzystało z takich porad.

Ad. 6. Wspieranie rodziny poprzez pomoc w rozwiązywaniu konfliktów w ramach mediacji rodzinnej.

Rodziny przeżywające kryzysy oraz konflikty, w tym okołorozwodowe, mają możliwość

skorzystania z mediacji rodzinnych, które prowadzone są w Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno – Terapeutycznej.

Mediacja to rozmowa prowadzona przy udziale neutralnego mediatora lub mediatorów, w trakcie której strony konfliktu (rodzice) podejmują próbę wypracowania akceptowalnego i obustronnie satysfakcjonującego rozwiązania. W mediacji nie ma wygranych i przegranych, gdyż strony wspólnie dochodzą do porozumienia. Pożądanym zakończeniem mediacji jest podpisanie/osiągnięcie ugody. Strony mediacji uczestniczyły w niej dobrowolnie, mediacja odbywała się w atmosferze poufności, w miejscu dla stron konfliktu neutralnym, a mediator był dla obu stron i sprawy osobą neutralną. Z mediacji korzystały osoby, które dobrowolnie zgłosiły się do Poradni lub były kierowane przez Sędziów Sądu Rejonowego i Okręgowego w Tarnowie na podstawie postanowień w sprawach rodzinnych i nieletnich. **W 2019 roku z mediacji rodzinnych skorzystało łącznie 19 rodzin.**

Ad. 7. Organizowanie w szkołach spotkań informacyjno – edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie adresowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie prowadzi działania informacyjno – edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które kierowane są do kadry pedagogicznej oraz do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz wychowanków tarnowskich przedszkoli. Działania prowadzone były w sposób ciągły w trakcie całego 2019 roku, a także w ramach kampanii społecznej pn. „Biała Wstążka”.

W ramach pracy ciągłej pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadzą pogadanki w szkołach, które adresowane są do uczniów.

W 2019 roku zajęciami profilaktycznymi objętych zostało 427 osób, które prowadzone były w następujących szkołach:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych – 235 uczniów,
- I Liceum Ogólnokształcące – 120 uczniów,
- Zespół Szkół Niepublicznych – 72 uczniów.

W dniu 21 listopada 2019 roku pracownik socjalny Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie uczestniczył w spotkaniu Tarnowskiej Rady Seniorów. Podczas spotkania uczestnicy zapoznani zostali ze zjawiskiem przemocy w rodzinie oraz systemem wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc na terenie miasta.

TOIKiWOP w 2019 roku również prowadził zajęcia informacyjno – edukacyjne dot. zjawiska przemocy w rodzinie, które adresowane były do uczniów tarnowskich szkół. Ośrodek

przeprowadził 8 spotkań w których łącznie uczestniczyło 285 osób.

2. Cel szczegółowy – Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które powoduje degradację psychiczną i społeczną jej członków. Najwięcej szkód ponosi osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Charakteryzuje ją niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność od osoby stosującej przemoc, obniżony nastrój, izolacja społeczna. Osoby doświadczające przemocy przeżywają silne poczucie winy związane z przypisywaniem sobie odpowiedzialności za akty przemocy, są przekonane, że to ich zachowanie wyzwala przemoc sprawcy. Silne powtarzające się akty przemocy powodują, że osoba która doznaje przemocy nie jest w stanie właściwie ocenić swojej sytuacji i szukać rozwiązań, skupiając się jedynie na przetrwaniu. Pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie należy do priorytetowych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy. Efektywna i profesjonalna pomoc na rzecz osób, które doświadczają przemocy powinna obejmować wielopłaszczyznowe, interdyscyplinarne działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa oraz odbudowy poczucia sprawstwa.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy w rodzinie Gmina Miasta Tarnowa podjęła takie działania jak:

1. Praca w formule Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Działalność Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie całodobowego schronienia.
3. Współpraca pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta Tarnowa w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
4. Upowszechnianie informacji o dostępnych ma terenie miasta formach pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
5. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
6. Udzielanie przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
7. Działalności lokalnych telefonów zaufania, telefonów interwencyjnych, informacyjnych dla osób

doświadczających przemocy w rodzinie.
8. Wzmocnienie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez utworzenie przyjaznych pokoi przesłuchań dla dzieci oraz stworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania osób dorosłych doświadczających przemocy w rodzinie.
9. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy w rodzinie poprzez odizolowanie od osoby stosującej przemoc zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
10. Realizacja programów terapeutycznych, pomocy psychologicznej, grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.
11. Dostępności mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
12. Prowadzenie monitoringu skuteczności działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.

Ad. 1. Praca w formule Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zgodnie z art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218), Gmina Miasta Tarnowa podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

W 2019 roku w skład osobowy Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodziło, zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Miasta Tarnowa Nr 365/2011 z dnia 1 września 2011 roku 19 osób (7 przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, 1 – Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 1 – Urzędu Miasta, 1 – Policji, 4 – oświaty, 1 – ochrony zdrowia, 1 – organizacji pozarządowych, 2 – kuratorów sądowych, 1- prokurator). Nadmienia się, iż w skład Zespołu wchodzą przedstawiciele instytucji wymienionych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W 2019 roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. Do Przewodniczącej Zespołu wpłynęło 257 Niebieskich Kart, we wszystkich przypadkach powołano grupy robocze (211 grup roboczych). W ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty" odbyło się 1094 spotkań grup roboczych, których celem było rozwiązanie problemów związanych z przemocą w rodzinie. Skład grupy dostosowany był do indywidualnej sytuacji i potrzeb rodziny. W spotkaniach tych brali udział pracownicy MOPS, TOIKiWOP, MKRPA, Policji, kuratorskiej służby sądowej oraz oświaty. W sprawie każdej rodziny grupa robocza odbyła co najmniej dwa spotkania. Zadaniem członków grupy roboczej było ustalenie planu pomocy rodzinie, który miał na celu przerwanie przemocy w rodzinie. Plan pomocy powstawał przy czynnym udziale osoby doznającej przemocy. Zadania wynikające z nałożonych przez ustawodawcę obowiązków związanych z prowadzeniem procedury „Niebieskie Karty" w tut. Ośrodku realizowane są przez sześcioosobowy Zespół

ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, wchodzący w skład Działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej.

Do zadań Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, oprócz koordynowania pracy grup roboczych, należało prowadzenie dokumentacji dotyczącej poszczególnych procedur „Niebieskie Karty", składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 k.k., wnioskowanie do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, o wydanie zarządzeń dotyczących małoletnich dzieci, kierowanie osób zarówno doznających przemocy, jak i podejrzanych o jej stosowanie do specjalistów takich jak: psycholog, prawnik, lekarz psychiatra, terapeuta uzależnień. Osoby otrzymywały kompleksową informację na temat działalności instytucji, które pracują na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie podejmowali także interwencje w środowiskach, w których zachodziło podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. W 2019 roku interweniowali w 4 takich przypadkach.

Ad. 2. Działalność Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie całodobowego schronienia.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar przemocy jest jedną z 35 takich placówek w kraju – dofinansowanych z budżetu państwa – i jedną z dwóch w województwie małopolskim, która realizuje zadania:
a) ośrodka interwencji kryzysowej (OIK) – w ramach którego udzielał pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej (w tym całodobowego pobytu do 3 miesięcy) osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych - mieszkańcom miasta Tarnowa,
b) specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy (SOWOP) – w ramach którego udzielał kompleksowej pomocy: psychologicznej, prawnej i socjalnej, w tym, schronienia osobom – ofiarom przemocy domowej do 6 miesięcy: prowadził działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
c) opracował i realizował programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
d) opracował i realizował programy psychologiczno – terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
W 2019 roku z oferty TOIKiWOP skorzystało 156 osób (102 kobiety, 29 mężczyzn, 25 dzieci).

W celu zapewnienia całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie TOIKiWOP dysponuje 20 miejscami noclegowymi w sześciu pokojach oraz czterema

miejscami noclegowymi w ramach ośrodka interwencji kryzysowej. W 2019 roku z możliwości całodobowego schronienia skorzystało 28 osób (13 kobiet,15 dzieci).

Ad. 3. Współpraca pomiędzy instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gmina Miasta Tarnowa w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

Z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tarnowie, instytucją odpowiadającą za organizowanie i nadzorowanie Gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, współpracują:

- *Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy (udział w spotkaniach grupy roboczej* – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie, udzielanie specjalistycznego wsparcia osobom uwikłanym w przemoc (psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, prawne), udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie),
- *Policja* – udział w spotkaniach grup roboczych – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie, prowadzenie monitoringu rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
- *Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Tarnowie* - udział w spotkaniach grup roboczych – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie,
- *Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* - udział w spotkaniach grup roboczych – motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego – współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie,
- *Oświata* – udział w spotkaniach grup roboczych - współpraca w tworzeniu planu pomocy rodzinie, udzielanie podopiecznym i ich rodzicom wsparcia pedagogicznego lub psychologicznego.
- *Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno – Terapeutyczna* – udzielanie osobom uwikłanym w przemoc specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego oraz umożliwienie wzięcia udziału w terapii rodzin, mediacji rodzin i zajęciach psychoedukacyjnych.
- *Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna* - udzielanie osobom uwikłanym w przemoc specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego. Posiada również ofertę umożliwiającą skorzystanie z terapii rodzin oraz psychoedukacji.
- *Centrum Wsparcia Pokrzywdzonych Przestępstwem przy Fundacji im. Hetmana Jana Tarnowskiego* - udzielanie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie specjalistycznego wsparcia psychologicznego, prawnego, finansowego, zawodowego.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy jako specjalistyczna placówka wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w ramach swojej działalności

współpracuje z:
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tarnowie,
- Policją,
- Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Tarnowie m.in. prowadzenie szkolenia dla kuratorów ZKSS dot. tematyki przemocy w rodzinie,
- Sądami,
- Prokuraturą,
- Centrum Wsparcia Pokrzywdzonych Przestępstwem przy Fundacji im. Hetmana Jana Tarnowskiego,
- Powiatowymi Urzędami Pracy,
- szkołami, przedszkolami m.in. poprzez szkolenia dla uczniów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ad. 4. Upowszechnianie informacji o dostępnych ma terenie miasta formach pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej skierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

W ramach tego zadania w 2019 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie podejmował następujące działania:
- w Ośrodku prowadzona jest strona internetowa www.mops.tarnow.pl/zakładka „Przemoc w rodzinie", gdzie osoby mają możliwość zapoznania się z informacją na temat możliwości uzyskania wsparcia i pomocy,
- pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w indywidualnym kontakcie informowali o możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy i wsparcia na terenie miasta, a także w kilku przypadkach pomagali w poszukiwaniu podobnych informacji osobom spoza miasta Tarnowa,
- podczas indywidualnego kontaktu z klientem pracownicy rozdawali ulotki informacyjne (zostały zredagowane odrębne ulotki dla osoby doświadczającej przemocy oraz dla osoby stosującej przemoc w rodzinie),
- informacje o możliwości specjalistycznej pomocy i wsparcia rozpowszechniane były również podczas kampanii społecznej pn. „Biała Wstążka".

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w celu upowszechnienia informacji na temat swojej działalności prowadzi stronę internetową. Na stronie można znaleźć informacje o dostępnej aktualnie ofercie pomocowej oraz kontakt telefoniczny do Ośrodka. Zamieszczono na niej również podstawowe informacje dot. zjawiska przemocy

w rodzinie.

Ważnym elementem służącym uwrażliwieniu społeczeństwa na przemoc w rodzinie jest organizacja kampanii społecznych.

W 2019 roku Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy włączył się w kampanię społeczną pn. „Biała Wstążka" oraz zorganizował kampanię społeczną pn. "Historia Misia".

Ad. 5. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

W 2019 roku Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie w ramach oferty pomocowej prowadził zajęcia edukacyjne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Program zajęć obejmował takie zagadnienia jak:

- definicja i charakterystyka przemocy,
- cykle przemocy: miesiąc miodowy i jego wpływ na zachowanie osoby doświadczającej przemocy,
- psychologiczne mechanizmy obronne na przemoc: wiktymizacja, wyuczona bezradność, zjawisko prania mózgu,
- reagowanie na przemoc: jak zachowywać się w bliskim kontakcie z osobą stosującą przemoc w rodzinie, sposoby radzenia sobie ze stresem i napięciem podczas sytuacji przemocy,
- sytuacja dzieci – świadków przemocy w rodzinie,
- gdzie szukać pomocy; instytucje świadczące pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie.

W 2019 roku w ramach zajęć odbyło się 4 spotkania, w których uczestniczyło łącznie 7 osób.

Ad. 6. Udzielanie przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie specjalistycznego poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.

Na terenie miasta Tarnowa specjalistyczne poradnictwo udzielane jest w następujących miejscach:

- Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie,
- Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Placówkach Służby Zdrowia,
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno – Terapeutycznej,
- Miejskim Punkcie Konsultacyjnym Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówkach oświatowych.

Specjalistyczne poradnictwo świadczone osobom doświadczającym przemocy w rodzinie

Lp.	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	**Liczba osób objętych poradnictwem 372 w tym:** • medycznym 0 • psychologicznym 47 • prawnym 7 • socjalnym 372 • zawodowym i rodzinnym 372
2.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	**Liczba osób objętych poradnictwem 156** w tym: • medycznym 1 • psychologicznym 143 • prawnym 58 • socjalnym 42 • zawodowym i rodzinnym 13
3.	Placówki ochrony zdrowia	**Liczba osób objętych poradnictwem 2 w tym:** • medycznym 2 • psychologicznym 2 • prawnym 0 • socjalnym 0 • zawodowym 0 • rodzinnym 0
4.	Poradnia Psychologiczno - pedagogiczna	**Liczba osób objętych poradnictwem 2736 w tym:** • medycznym 0 • psychologicznym 2736 • prawnym 0 • socjalnym 0 • zawodowym 650 • rodzinnym 0
5.	Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno - Terapeutyczna	**Liczba osób objętych poradnictwem 42 w tym:** • medycznym 0 • psychologicznym 0 • prawnym 6 • socjalnym 0 • zawodowym 0 • rodzinnym 42
6.	Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	**Liczba osób objętych poradnictwem 240 w tym:** • medycznym 0 • psychologicznym 0 • prawnym 160 • socjalnym 0 • zawodowym 0 • rodzinnym 0 • udzielanie porad w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, wskazanie miejsc, gdzie można podjąć leczenie odwykowe – konsultant ds. uzależnień, certyfikowany instruktor terapii uzależnień - 240

7.	Placówki oświatowe	**Liczba osób objętych poradnictwem 1380 w tym:** • medycznym 895 • psychologicznym 1380 • prawnym 12 • socjalnym 104 • zawodowym 406 • rodzinnym 152

*Dane z poszczególnych instytucji nie sumują się z uwagi na możliwość korzystanie jednej osoby z kliku form wsparcia a także z powodu świadczenia przez placówki innych niż wymienione wyżej form poradnictwa specjalistycznego.

Ad. 7. Działalność lokalnych telefonów zaufania, telefonów interwencyjnych, informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w ramach prowadzonej działalności prowadzi całodobowy telefon informacyjno – interwencyjny. W 2019 roku pracownicy TOIKiWOP przeprowadzili 138 rozmów informacyjnych oraz 42 interwencje telefoniczne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie - Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w godzinach urzędowania (pon. 7.30 – 18.00, wt. - pt. 7.30 – 15.30) telefonicznie udziela porad oraz prowadzi interwencje. W 2019 roku pracownicy udzielili 1194 porad telefonicznych oraz przeprowadzili 4 interwencje.

Ad. 8. Wzmocnienie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez utworzenie przyjaznych pokoi przesłuchań dla dzieci oraz stworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania osób dorosłych doświadczających przemocy w rodzinie.

Zgodnie z Kodeksem Postępowania Karnego z dnia 6 czerwca 1997 roku (Dz. U. z 1997 r., Nr 89, poz 555, z późn, zm.) dzieci, które nie ukończyły 15 roku życia i jako świadkowie w sprawie, które powinny zeznawać, a doświadczyły w swoim życiu przemocy seksualnej, lub przemocy w rodzinie, mogą skorzystać z możliwości przesłuchania w specjalnym pokoju, przeznaczonym do przesłuchań dzieci, nazywanym – przyjaznym pokojem przesłuchań. W Tarnowie tego typu pomieszczenia znajdują się w siedzibie Sądu Rejonowego w Tarnowie. Sąd dysponuje aktualnie ośmioma przyjaznymi pokojami przesłuchań. W 2019 roku w związku z prowadzonymi postępowaniami na wniosek Sądu w przyjaznych pokojach przesłuchań przesłuchano łącznie 131 dzieci.

Ad. 9. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy w rodzinie poprzez odizolowanie od osoby stosującej przemoc zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie „W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej". Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie opracował również procedurę postępowania w przypadku konieczności realizacji art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Zarządzenie z dnia 28 czerwca 2011 roku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie w sprawie procedury odebrania dziecka przez pracownika socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie – w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie).

W 2019 roku nie odnotowano przypadku zastosowania cytowanego przepisu prawnego w stosunku do osób małoletnich.

Ad. 10. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych, pomocy psychologicznej, grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od listopada 2016 roku realizuje projekt pn. **„Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie”**. Grupa wsparcia adresowana była do mieszkańców miasta, doświadczających przemocy w rodzinie. Zajęcia prowadzone były przez psychologa i pedagoga/specjalistę psychoterapii uzależnień MOPS. Celem projektu było wsparcie osób doświadczających przemocy poprzez zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, sprawstwa i samosterowności prowadzące do lepszego funkcjonowania w środowisku. Podczas spotkań poruszano następującą tematykę:

- budowanie empatycznego kontaktu i wzajemnego zrozumienia,
- udzielanie wsparcia emocjonalnego, pomocy w radzeniu sobie z lękiem przed agresorem i zmianą dotychczasowej sytuacji życiowej,
- przezwyciężenie izolacji społecznej i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa,
- odbudowanie, wzmocnienie szacunku osoby doświadczającej przemocy do samej siebie, oswobodzenie z poczucia winy,
- poszerzenie wiedzy o procedurach prawnych, możliwościach uzyskania pomocy socjalnej,

medycznej i psychologicznej,
- psychoedukacja nt. przemocy w rodzinie,
- wzmocnienie pewności siebie, podniesienie samooceny,
- przywrócenie poczucia decyzyjności, sprawstwa, własnej wartości,
- zwiększenie wiary we własne możliwości, umiejętności i kompetencje.

W 2019 roku odbyło się dwa spotkania grupy wsparcia, w których uczestniczyło łącznie 2 osoby.

Ad. 11. Zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie z dnia 30 listopada 2016 roku, działania zmierzające do uregulowania prawnego umożliwiającego osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymania mieszkań socjalnych zostały zapisane do realizacji Wydziałowi Mieszkalnictwa Urzędu Miasta Tarnowa.

Obowiązująca Uchwała Nr XVIII/194/2019 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 24 października 2019 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa umożliwia osobom opuszczającym ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, schroniska lub domy samotnych matek wynajem lokalu, jeżeli przed przyjęciem do placówki zamieszkiwały na terenie miasta Tarnowa. Osoby z dziećmi przebywające w ww. placówkach otrzymują maksymalną ilość punktów, co wpływa na przyspieszenie wynajmu mieszkania.

Ad. 12. Prowadzenie monitoringu skuteczności działań na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie działania na rzecz osób uwikłanych w przemoc prowadzone są w sposób interdyscyplinarny. Taki sposób działania pozwala działać efektywniej w kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwłaszcza w zakresie diagnozy rodziny oraz działań inicjowanych na rzecz jej przerwania. Skuteczność podejmowanych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie widoczna jest zwłaszcza podczas analizy zakończonych procedur „Niebieskie Karty". W 2019 roku realizowanych było łącznie 379 procedur „Niebieskie Karty", z czego 122 z nich było prowadzonych w rodzinach, w których w latach ubiegłych ujawniono przemoc, co stanowiło około 32% wszystkich prowadzonych postępowań. Zakończono łącznie 218 procedur, z czego 165 procedur zakończono z powodu ustania przemocy

w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, natomiast w 53 procedurach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w celu ochrony osób doświadczających przemocy w rodzinie prowadził monitoring sytuacji osób które opuściły Placówkę z powodu ustania przemocy. W 2019 roku monitorowano sytuację 17 osób (w tym 7 kobiet, 0 mężczyzn i 10 dzieci).

3. Cel szczegółowy – Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Osoba stosująca przemoc działa zawsze z intencją wobec osoby która jest od niej słabsza, narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienia i szkody. Osoba stosująca przemoc ma najczęściej w deklaracjach i we własnym mniemaniu dobre intencje. Jest przekonana, że nie miała innego wyjścia i musiała „użyć przemocy", jednak to osoba stosująca przemoc powinna podjąć decyzję oraz działania zmierzające do zmiany swojego zachowania. Tak więc skuteczna pomoc specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie musi opierać się o działania w stosunku do osoby stosującej przemoc, zarówno działania interwencyjne jak i pomoc psychologiczno – terapeutyczną. Interwencja przedstawicieli służb w stosunku do osoby stosującej przemoc powinna wywołać u takiej osoby motywację (wewnętrzną bądź zewnętrzną) do szukania specjalistycznej pomocy. Pomoc specjalistyczna ukierunkowana jest na naukę samokontroli oraz naukę zastępowania agresji.

W celu intensyfikacji działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie Gmina Miasta Tarnowa podjęła takie działania jak:

1. Opracowanie i rozpowszechnianie informatora dotyczącego instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie, w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne.
2. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i jednostkach penitencjarnych oraz monitoring skuteczności tych programów.
3. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz monitoring skuteczności tych programów.
4. Interwencja i reakcja służb na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty".

5. Działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzające do zapobiegania kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy.
6. Rozstrzygnięcia wobec osób stosujących przemoc przez Sąd Rejonowy w Tarnowie.
7. Monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Ad. 1. Opracowanie i rozpowszechnianie informatora dotyczącego instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie, w szczególności realizują programy korekcyjno – edukacyjne.

Zgodnie z Uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 roku w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2014 – 2020, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie opracował informator instytucji i organizacji pozarządowych, działających na terenie miasta Tarnowa, które oferują pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie. Informatory w formie elektronicznej i papierowej przekazane zostały do Sądu Rejonowego w Tarnowie, Prokuratury Rejonowej w Tarnowie oraz do Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie. Każdej instytucji przekazano po 150 informatorów w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej.

Ad. 2. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w warunkach wolnościowych i jednostkach penitencjarnych oraz monitoring skuteczności tych programów.

Oddziaływania korekcyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie ukierunkowane były na zmianę zachowań przemocowych poprzez rozwijanie umiejętności kontroli własnych zachowań agresywnych, minimalizowanie ryzyka dalszego stosowania przemocy oraz kształtowanie postawy szacunku i empatii wobec osób krzywdzonych.

W 2019 roku oddziaływania korekcyjne prowadzone były na terenie tarnowskich zakładów karnych. Program korekcyjno - edukacyjny w „warunkach wolnościowych" w roku sprawozdawczym nie był realizowany z uwagi na brak dostatecznej liczby uczestników.

Na terenie Zakładu Karnego w Tarnowie Mościcach w 2019 roku realizowano:
1. Program korekcyjno – edukacyjny „Rodzina bez przemocy" realizowany w oparciu o model DULUTH przez przeszkolonych funkcjonariuszy Służby Więziennej. Do Programu przystąpiło 11 skazanych – 10 ukończyło Program.

Zakład Karny w Tarnowie w 2019 roku realizował trzy programy korekcyjno - edukacyjne dla

osób stosujących przemoc w rodzinie:

1. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie DULUTH.
2. Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie „Stop przemocy – druga szansa", realizowany pod nazwą „Zaraz wracam".
3. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie realizowany przez TOIKiWOP.

W roku 2019 odbyło się 5 edycji powyższych programów. Przystąpiło do nich 64 skazanych, natomiast ukończyło 53 skazanych.

Łącznie w 2019 roku oddziaływaniami korekcyjno – edukacyjnymi objęto 75 osób, a osób, które otrzymały zaświadczenia o ukończeniu programu było 63.

Dotychczas zgromadzone dane wskazują na wysoką skuteczność oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych. Osoby przystępujące do programu w zdecydowanej większości powstrzymują się od zachowań przemocowych. Obrazuje to poniższa tabela.

Skuteczność oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych

Lp.	**Miejsce realizacji warsztatów**	**Liczba osób objętych oddziaływaniami korekcyjno - edukacyjnymi**	**wskaźniki**	**wartości liczbowe**
2.	Zakład Karny w Tarnowie Mościcach	11	-liczba osób osadzonych poddanych oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym, które w ciągu trzech lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego	1
3.	Zakład Karny w Tarnowie	64	- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie, - liczba osób osadzonych poddanych oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym, które w ciągu trzech lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego.	11 10

Ad. 3. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz monitoring skuteczności tych programów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od grudnia 2016 roku realizuje projekt

pn. **„Grupa psychoedukacyjna dla osób stosujących przemoc w rodzinie”**. Projekt adresowany był do osób mieszkających na terenie miasta Tarnowa, stosujących przemoc w rodzinie. Zajęcia prowadzone były przez psychologa i pedagoga/specjalistę psychoterapii uzależnień MOPS. Celem projektu była edukacja osób stosujących przemoc w zakresie autodiagnozy, kontrolowania emocji oraz korekta zachowań przemocowych. Podczas spotkań poruszano następujące zagadnienia:

- budowanie empatycznego kontaktu i wzajemnego rozumienia,
- udzielanie informacji i wiedzy odnośnie zjawiska przemocy,
- przezwyciężanie błędnych, nieadaptacyjnych, przemocowych wzorców zachowania,
- wzmocnienie szacunku i życzliwości do osób z najbliższego otoczenia,
- poszerzenie wiedzy o procedurach prawnych, konsekwencjach stosowania przemocy,
- psychoedukacja na temat przemocy w rodzinie,
- przywrócenie kontroli nad własnym zachowaniem oraz wyrażaniem emocji.

W 2019 roku w projekcie uczestniczyło 8 mężczyzn. Projekt ukończyło 4 osoby.

Ad. 4. Interwencja i reakcja służb na zjawisko przemocy w rodzinie poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywało się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymagało zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

Procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieskie Karty” określało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieskie Karty” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245) wydane na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218).

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenie stosowania przemocy wobec członków rodziny, lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Instytucja inicjująca procedurę „Niebieskiej Karty”	Rok 2019 ilość
Pomoc Społeczna – pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	**35**
Policja	**201**
Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	**5**
Oświata	**14**
Ochrona zdrowia	**2**
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*	**0**
Łącznie	**257**

*Członkowie MKRPA podejmują m.in. czynności w stosunku do osób z rodzin, w których już została założona procedura „Niebieskie Karty”

Jak pokazują poniższe dane spośród wszystkich prowadzonych postępowań związanych z przemocą w rodzinie jedynie ok. 50 % spraw kończy się postawieniem aktu oskarżenia.

Postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Lp.	wskaźniki	wartości liczbowe
1.	Liczba wszczętych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	379
2.	Liczba odmów wszczęcia postępowania w sprawach związanych z przemocą w rodzinie	161
3.	Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia	190
4.	Liczba zakończonych postępowań w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania	149

Ad. 5. Działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzające do zapobiegania kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy.

Lp.	Działania	Wartości liczbowe
1.	Liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie	205
2.	Środek zapobiegawczy w postaci nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą	83
3.	Zastosowanie tymczasowego aresztowania	97
4.	Zastosowanie obowiązku powstrzymywania się od kontaktowania z pokrzywdzonym	126

Ad. 6. Rozstrzygnięcia wobec osób stosujących przemoc przez Sąd Rejonowy w Tarnowie.

Lp.	Wskaźniki
1.	Liczba osób oskarżonych o przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie, w tym: • osądzonych – 164 • skazanych – 144 • uniewinnionych – 3 • warunkowe umorzenie postępowania – 9 • umorzenie postępowania – 8
2.	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wobec których orzeczono kary, w tym: • grzywny – 10 • ograniczenia wolności – 64 • pozbawienia wolności – 23 • pozbawienie wolności z warunkowym zawieszeniem – 40 • kara mieszana – 7
3.	Liczba orzeczeń nakładających na osoby stosujące przemoc w rodzinie obowiązek uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych - 12
4.	Liczba orzeczeń w zakresie władzy rodzicielskiej z uwagi na stosowanie przemocy w rodzinie , w tym: • ograniczenie władzy rodzicielskiej(art.109 §2 kro) – 0 • pozbawienie władzy rodzicielskiej (art. 111 kro) - 2
5.	Liczba eksmisji z uwagi na przemoc w rodzinie - 2
6.	Liczba wydanych nakazów opuszczenia lokalu mieszkalnego bez prawa do lokalu socjalnego - 0
7.	Liczba złożonych do Sądu Cywilnego wniosków o zobowiązanie osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innym członkiem rodziny - 2
8.	Liczba orzeczeń dotyczących zobowiązania osoby stosującej przemoc w rodzinie do opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z innymi członkami rodziny - 0

Ad. 7. Monitoring zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Lp.	Instytucja	Działania	Wartości liczbowe
1.	Prokuratura Rejonowa w Tarnowie	Liczba wniosków do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wobec osoby uprzednio skazanej za czyny związane z przemocą w rodzinie (art. 207 k.k.)	0
2.	Prokuratura Rejonowa w Tarnowie	Liczba wniosków prokuratora do sądu o odwołanie warunkowego zwolnienia z odbywania kary pozbawienia wolności wobec osoby uprzednio skazanej za czyny związane z przemocą w rodzinie (ar. 207 k.k.)	0
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	Liczba zawiadomień złożonych przez pracowników socjalnych o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 k.k. wobec osoby uprzednio skazanej za tego typu przestępstwo.	4

4. Cel szczegółowy – Podniesienie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Sprawnie działający system przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Tarnowa musi opierać się o wyspecjalizowaną i profesjonalną kadrę. W związku z powyższym w Programie zostały ujęte działania również w tym zakresie. Każdy przedstawiciel służb zobowiązany do działań na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, aby działać skutecznie powinien posiadać umiejętności z zakresu rozpoznawania, diagnozy, reagowania oraz metod i narzędzi pracy z osobami uwikłanymi w przemoc. Nieodzowną sprawą jest również zapewnienie osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie wsparcia w postaci superwizji, grup wsparcia lub coachingu.

Przedstawione poniżej dane pokazują, że osoby, które bezpośrednio pracują z osobami uwikłanymi w przemoc w ramach procedury „Niebieskie Karty" regularnie podnoszą wiedzę, kompetencje i umiejętności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w różnorodnych szkoleniach, konferencjach i warsztatach.

Udział służb w działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szkoleniach/konferencjach wzmacniających kompetencje zawodowe

Lp.	Instytucja	Opis realizacji	Wskaźniki
1.	Policja	• Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń • ilość godzin szkoleń/konferencji • Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji wewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego	2 18 18 1. „"KomuKomunikacja"- sztuka komunikacji wśród członków rodziny dotkniętej problemem uzależnienia alkoholowego. 2. Szkolenie specjalistyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 34 9 177 38

		ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /grup roboczych • tematyka szkoleń • ilość godzin szkoleń/konferencji	1. „ Zadania dzielnicowego w ramach procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, 2. „Zadania Policji w ramach procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie – sposób dokumentowania wykonanych czynności – wypełnienie formularza NK oraz założenia programu MOC – TAK, 3. „Podejmowanie interwencji oraz prowadzenie procedury NK w rodzinach policyjnych”, 4. „Formy przemocy, mity i fakty na temat przemocy domowej – wszczęcie i dokumentowanie procedury NK”. 10
2.	Ochrona zdrowia	• Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń • ilość godzin szkoleń/konferencji	1 1 0 1. „KomuKomunikacja”- sztuka komunikacji wśród członków rodziny dotkniętej problemem uzależnienia alkoholowego. 8
3.	Oświata	• Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń	50 250 15 1. „ Dziecko krzywdzone” 2. „KomuKomunikacja”- sztuka komunikacji wśród członków rodziny dotkniętej problemem uzależnienia alkoholowego”. 3.”Syndromy dziecka krzywdzonego”, 4. „Jak mądrze wychować szczęśliwe dziecko”,

			5. „Gdzie ci mężczyźni – mężczyzna ofiarą przemocy w rodzinie”, 6. „ Poczucie wartości jako fundament zdrowia psychicznego” 7. „Pomoc dzieciom w rodzinach rozbitych”, 8. „Dziecko w świecie wartości” 9. „Verbi Valor” - wartość słowa, 10. „Przeciwdziałanie zachowaniom suicydalnym”, 11. „Edukacja o zagrożeniach wynikających z używania substancji psychoaktywnych” 12. „Przemoc wobec osób niepełnosprawnych”, 13. „ Przemoc w rodzinie – jak rozmawiać z dzieckiem w depresji, jak pracować z dzieckiem dokonującym samookaleczeń, z zachowaniami suicydialnymi, doświadczającym przemocy psychicznej i fizycznej”, 14.Procedura zakładania Niebieskiej Karty 15. „Przemoc w rodzinie” 16. “Doskonalenie umiejętności komunikacji i mediacji”, 17. „Praca z dzieckiem z zaburzonymi więzami”, 18. „Prawidłowa diagnoza jako klucz do pomocy dziecku krzywdzonemu”, 19. „ Skąd się bierze nienawiść”, 20. „ Komunikowanie się w sytuacji zmiany i konfliktu”, 21. „ Depresja w rodzinie. Rodzina w depresji”,
		• ilość godzin szkoleń/konferencji	179
		• Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji wewnętrznych	12
		• Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji	328
		• Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /grup roboczych	9
		• tematyka szkoleń	1. „Dziecko krzywdzone”, 2. „Jak sobie radzić z emocjami”, 3. „Poczucie wartości jako fundament zdrowia

			psychicznego”, 4. „Współpraca z rodzicem – wspólne działania wychowawcze”, 5. „Alkohol, narkomania – czy wiem wszystko. Odpowiedzialność nieletnich w świetle prawa”, 6. „Jak rozmawiać z nastolatkiem”, 7. „Zapobieganie zachowaniom suicydalnych młodzieży”, 8. „Wczesne rozpoznawanie symptomów depresji u dzieci i młodzieży”,
		• ilość godzin szkoleń/konferencji	23,5
4.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	• Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń	1 2 1 1.„KomuKomunikacja”- sztuka komunikacji wśród członków rodziny dotkniętej problemem uzależnienia alkoholowego.
		• ilość godzin szkoleń/konferencji	8
5.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	•	Pracownicy TOIKiWOP w 2019 roku nie uczestniczyli w szkoleniach mających na celu podniesienie kompetencji zawodowych.
6.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	• Liczba szkoleń/konferencji zewnętrznych • Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji • Liczba uczestników szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych • tematyka szkoleń	6 57 57 1. „Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie – kurs podstawowy”, 2. Specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego , specjalność: Praca socjalna z osobą i rodziną z problemem przemocy. 3. Szkolenie specjalistyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

			4. KomuKomunikacja”- sztuka komunikacji wśród członków rodziny dotkniętej problemem uzależnienia alkoholowego. 5. Konferencja „ KomuKomunikacja”, 6. Specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny.
		• ilość godzin szkoleń/konferencji	604
		• Liczba zorganizowanych szkoleń/konferencji wewnętrznych	0
		• Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji	0
		• Liczba uczestników tych szkoleń/konferencji, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie /grup roboczych	0
		• tematyka szkoleń • ilość godzin szkoleń/konferencji	0

Przedstawione poniżej dane wskazują, iż osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w niskim stopniu poddawane są różnym formom wsparcia służącym wzmocnieniu kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałającym wypaleniu zawodowemu.

Poradnictwo i wsparcie dla służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Instytucja	Wskaźniki	Wartości liczbowe
1.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		Członkowie MKRPA w 2019 roku nie byli objęci superwizją, coachingiem oraz nie uczestniczyli w spotkaniach grupy wsparcia.
2.	Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy	**Liczba osób objętych superwizją:**	14
		liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych	0
		ilość godzin superwizji	85
3	Oświata	**Liczba osób objętych superwizją:**	10
		liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych	8
		ilość godzin superwizji	19

		Liczba osób objętych coachingiem: -liczba uczestników liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych ilość godzin coachingu **Liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia:** -liczba uczestników -liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych -ilość godzin grupy wsparcia	1 0 2 19 3 97
4.	Policja	**Liczba osób objętych superwizją:** liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych ilość godzin superwizji	4 4 16
5.	Ochrona zdrowia		Pracownicy ochrony zdrowia w 2019 roku nie byli objęci superwizją, coachingiem oraz nie uczestniczyli w spotkaniach grupy wsparcia.
6.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie	**Liczba osób objętych superwizją:** liczba uczestników, którzy są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/grup roboczych ilość godzin superwizji	40 40 52

Wnioski do dalszych działań

Gmina Miasta Tarnowa od kilkunastu lat podejmuje różne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie Miasta realizowane są – przez instytucje świadczące profesjonalną pomoc osobom pokrzywdzonym i ich rodzinom – programy adresowane do osób doznających przemocy oraz do osób stosujących przemoc.

Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie podnoszą swoje kwalifikacje, w tym pracownicy „pierwszego kontaktu", m. in nauczyciele, pracownicy ochrony zdrowia, policjanci, pracownicy socjalni, pedagodzy, psycholodzy.

W celu podniesienia świadomości społecznej od ośmiu lat organizowana jest na terenie Gminy Miasta Tarnowa kampania społeczna dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie. Jej efekty, w tym większe zainteresowanie mieszkańców Tarnowa problemem przemocy wskazuje na to, jak

ważna jest stała edukacja społeczeństwa. W głównej mierze mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, roli kobiety i mężczyzny w życiu społecznym i w rodzinie. Istotne są również: stały rozwój profilaktyki – propagowanie postaw alternatywnych wobec przemocy, nauka umiejętności społecznych i wychowawczych, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szerzenie postawy traktującej dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne z szacunkiem.

1. Analiza skuteczności podejmowanych działań w szczególności osobom doświadczającym przemocy.

Pomimo podejmowanych licznie działań, w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z istotnych problemów społecznych diagnozowanych na terenie miasta Tarnowa. W dalszym ciągu liczba zakładanych „Niebieskich Kart", które wpływają do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego jest duża. Ujawnione nowe przypadki przemocy w rodzinie są efektem zwiększonej świadomości mieszkańców miasta Tarnowa, dzięki organizowanej przez MOPS kampanii „Biała Wstążka", a także coraz większej wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska i determinacji do niwelowania jej negatywnych skutków.

Od kilku lat w mieście rocznie prowadzonych jest ponad 300 procedur „Niebieskie Karty". W 2019 roku prowadzonych było łącznie 379 procedur, natomiast w ubiegłym roku liczba ta wynosiła 396. Utrzymuje się również wysoka liczba postępowań prowadzonych w stosunku do osób małoletnich. W 2019 roku prowadzono 79 procedur, gdzie osobami doznającymi przemocy w rodzinie były dzieci, natomiast w 2018 roku liczba ta wynosiła 87 procedur. W 2017 roku prowadzono 65 procedur, gdzie osoby małoletnie doznawały przemocy w rodzinie. Większość „Niebieskich Kart" wszczynana jest podczas interwencji policji.

Ważnym elementem wpływającym na skuteczność podejmowanych działań na terenie Gminy Miasta Tarnowa jest działalność dobrze rozwiniętej sieci instytucji świadczących profesjonalną, interdyscyplinarną pomoc osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc. Niesienie pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz ich rodzinom jest zadaniem realizowanym przez różne instytucje, służby społeczne i organizacje pozarządowe.

Osoby objęte procedurą „Niebieskie Karty" posiadają więc bogatą ofertę pomocową i dostęp do specjalistów w postaci:

- pomocy psychologicznej,
- pomocy prawnej,
- pomocy socjalnej,

- pomocy w formie pracy socjalnej,
- pomocy w formie usług asystenta rodziny,
- dostępu do uczestnictwa w organizowanych warsztatach i treningach zwiększających kompetencje wychowawcze.

Wszystkie informacje zawarte w niniejszym materiale wskazują na to, jak ważna jest współpraca wszystkich służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Stanowi to klucz do osiągnięcia oczekiwanych efektów w działaniach niwelujących zjawisko przemocy, a także rozkładających odpowiedzialności za zadania podejmowane w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Dla podjęcia skutecznych działań pomocowych niezbędne jest kompleksowe podejście do sytuacji, w jakiej znajduje się rodzina dotknięta przemocą. Decydujące znaczenie ma tu tworzenie sieci współpracy przedstawicieli różnych instytucji opartej o działanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Interdyscyplinarny sposób pracy zapobiega bowiem powielaniu działań przez poszczególne służby, a przede wszystkim daje szansę na ograniczenie negatywnych skutków przemocy w przyszłości. Praca w Zespole (grupach roboczych), daje możliwość uzyskania szerszej perspektywy i głębszego wglądu w sytuację osoby doświadczającej przemocy w rodzinie, dyskusji nad problemem klienta, opracowania odpowiedniego planu pomocy i przede wszystkim pozwala rozdzielić zadania dla poszczególnych instytucji. Poprzez wspólne działanie można kompleksowo otoczyć rodzinę pomocą, wykorzystując doświadczenie i wiedzę członków grupy roboczej reprezentujących różne profesje.

2. Analiza czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Czynniki **utrudniające** skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnów:

- Niska motywacja do zmiany sytuacji życiowej i przerwania przemocy osób bezpośrednio z nią związanych. Osoby doznające przez lata przemocy ze strony osób najbliższych pozostają w mechanizmach syndromu wyuczonej bezradności.
- Zbyt mała liczba zawiadomień o popełnieniu przestępstwa, które noszą znamiona przemocy w rodzinie. Osoby doznające przemocy nie wierzą w możliwość zmiany swojej sytuacji, często odmawiają współpracy z organami ścigania, obawiają się konsekwencji swoich działań.
- Nadal zbyt niska świadomość władzy sądowniczej i organów ścigania na temat

psychospołecznych skutków funkcjonowania w rodzinie przemocowej. Wynika z tego stosunkowo niewielki odsetek stosowanych chociażby środków probacyjnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie (nakaz opuszczenia lokalu, zakaz zbliżania i zakaz kontaktowania się z osobami doznającymi przemocy, dozór policyjny, nakaz uczestnictwa w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc). W ostatnim czasie można jednak zaobserwować tendencje do częstszego stosowania tego typu środków.

- Przewlekłość postępowań sądowych.
- Wobec Osób bezpośrednio zaangażowanych w prace z osobami uwikłanymi w przemoc jest potrzeba zintensyfikowania specjalistycznego wsparcia w formie superwizji, coachingu, z uwagi na fakt, iż jego niewystarczająca ilość może przyczyniać się do obniżenia jakości świadczonej pomocy oraz wypalenia zawodowego.

Czynniki **sprzyjające** skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Gminy Miasta Tarnowa:

- Bogata oferta pomocowa na terenie miasta Tarnowa dla osób doznających przemocy. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogą liczyć na wsparcie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (MOPS, TOIKWOP), a także innych instytucjach państwowych, jak Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno- Terapeutyczna, Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna. W Tarnowie działa również szereg instytucji pozarządowych, działających na rzecz osób uwikłanych w przemoc (Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego , Tarnowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej), itp.
- Skuteczność działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie, wzmocniona jest dzięki pracy interdyscyplinarnej służb zaangażowanych w ten proces. Osoby te nieustannie podnoszą swoje kwalifikacje oraz umiejętności.
- Funkcjonowanie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w rodzinie, gdzie osoby znajdujące się w kryzysie mogą uzyskać natychmiastowe wsparcie.
- Zdecydowany wzrost świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie i jej skutków.